ſi non vult remanere: poteſt virū ſequi ¶ Si vir
vouit votum abſtinētie· cōſēciēte vxore: poteſt
illud implere etiā ea inuita. Secus ſi p dictā ab
ſtinētiam impediret ēddicō debiti. ¶ Si vir añ
carnalem copulā ad heremū trāſiuit: rediē tene
tur ad vxorem niſi intraſſet aliquā religioē ap
probatam ¶ Et nota ꝙ de trāſgreſſione votorum
poteſt de iure cōi ⁊ cōſuetudine ſimplex confeſſor
abſoluere· quia non eſt de reſeruatis caſibus. Sȝ
de diſpenſacōne ⁊ commutacōne votoꝝ non pōt
ſe intromittere ſine ſpēali conmiſſione dioceſani
vel alterius qui poſſit dare| epi autē ī oībus pñt
dare cōmiſſionem ⁊ commutare vel diſpenſaē ñ
in voto caſtitatis· ⁊ religionis ⁊ trib⁹ votis pere
grinacōis ſcȝ Ieroſolomitañ· ad ſanctū Iacobū
⁊ ad limina Aplōrum Pe· et Pau· in quibus ꝑpa
ſolus vel ſūmus pniarius diſpenſat vel cōmutat

¶ De tercio precepto ſcȝ Memento ut diem ſabbati ſanctifices. .17.

ESt primo interrogādū. Si ēcogitauit
tria beneſitia· ſcȝ creacōis hois ⁊ tocius
mundi ꝓpter hoīem. Redēpcōis huāne
⁊ glorificacōnis: ut per talē meōriā caueat a veti
tis ⁊ ſanctificȝ diē in exēciciis ſpūalibus ¶ Si die
bus feſtiuis ſe compoſuit ⁊ ornauit pciosis veſti
bus ⁊ aliis ornamentis ad pompā ⁊ vanā gloriā
ſiue ad placendum alioꝝ aſpectibȝ ut deſideretur

¶ Si diebus feſtiuis acceſſit· vel ad eccl'iam vł ad
alia ſpectacula· compta et ornata ad capiendas
animas· ut inuicē ſe oculis cōcupiſcant· ſicut fre
quenter mulieres faciunt· qđ eſt mortale ¶ Si vero
in eccl'ijs vel alijs locis ſacris hmōi fiant· duplex
cauſatur ſacrilegium· ſ· loci ⁊ tpis ſcī· vltra prici
pale pccm ¶ Si hijs diebus corizauit· vane can
tauit manus vel alia mēbra cum alio libidinoſe
tangēdo· ⁊ vana inhoneſta· et ad malum incitā
tia verba loquēdo· ut videlicet pūocet̄ ꝯcupiſcē
tia in corde· vn̄ quādoqȝ etiam opus ſequitur qđ
totū eſt mortale· ¶ Si hijs diebȝ luxurie vacauit ꝙ
ſi extra mr̄imonium fuit duplex pccm cōmiſit· In
talibus enim diebȝ etiā mr̄imonialit̄ cōiuncti ab
illo opere ſe abſtinere decȝ ¶ Si ſtans in mortali
die dominico non contritus fuit de illo· aliud in
currit mortale ¶ Si ſonator muſicorum inſtrumē
torum hijs diebus cauſa fuit vanitatis· ſonādo
videlicet corā vanis pſonis· ut ſic fieret̄ vanioēs
quia mortaliter peccauit· ⁊ grauius· ꝙ cauſa fuit
peccati mortalis aliorum· ¶ Si mulier ornata
in feneſtra ſe poſuit ut a tranſeuntibus inſpicerēt
mortaliter peccauit· et grauius hijs diebus ꝙ̄
alijs· ¶ Si oculos ſuos vanis aſpectibus
impleuit· et ſi hac de cauſa hinc inde circuiuit
quia mortale eſt· ¶ Si ebrietatibȝ ⁊ ꝯmeſſacōibȝ
vacauit· vel in tabernis et ludis· blaſphemijs

ſe occupauit· vel aliorū ut talia et ſimilia facerēt
cauſa fuit: quod mortale eſt ¶ Si tardauit vſq;
ad ſero ante feſtum· vel vſq; ad mane feſti ad ſe
radē faciendum· ut magis politꝰ cōpareat aſpe
ctib; mulierum . ¶ Si hijs dieb; otioſe vixit va
gando viz per plateas ⁊ vicos· ſiue ludendo aut
murmuracōnibus vacando ⁊ otioſis verbis · et
hmōi . ¶ Si hijs dieb; laborauit ā ex̄cuit aliqđ
opus manuale extᷓ cauſas nccītatis: ꝙ mōꝛliter
peccauit· maxime ſi aliquo notabili ſpatio hmōi
laboribus inſtetit· ſi vero momētanee· vel ꝑ aliq̄
tp̄is puncta id fieret: nō īmtm̄ peccaret . Si autē
fiat ex nccītate· quia ſcz aliter nō poſſet habē vi
ctum ⁊ nccāria pro ſuſtentacōe vite ſue· ⁊ alioꝝ
ſuorum· vel ſi timentur hoſtes· vel veniūt inunda
tiones aquarum· aut alia ſimilia pericula: tunc
licz remouere ſuppellectilia· ⁊ cetera bonā ne pdā
tur· ſine pccō . ¶ Et nota ꝙ debent feſta ſeruari ⁊
feſtiuari a veſpa vſq; ad veſperā di· iij· ꝓnunciā
dum . Hic etiam requirit magna diſcretio in cō
ſulendo· ſi in dictis dieb; fecit aliquod mercatū
quia gn̄aliter loquēdo nullomō licet hijs diebꝰ
mercatum facē· ꝙuis ſpecialiter alique pſone ex
cuſentur· ꝓpter aliq̄ nccītatem magnā . ¶ Si ven
didit vel emit hijs diebus aliqua p̄ter ea tantū
que ſūt ꝯmeſtibilia q̄ etiā ſi venderentur vl' emerē
tur ante diem feſtū illū· ꝓpter corrupcōnem quā

incurrerent ſeruari non poſſent·ut ſunt carnes
cocte·dapes ⁊ olera.lac ⁊ fructus aliq̄ ⁊c̄ hmōi
quia mortaliter peccauit·In eſtate tñ qñq; pro
pter pluã feſta ɔtigua carnes crude ⁊ ſimilia ad
eſum neceſſaria vendi ⁊ emi poſſunt abſq; pecca
to ¶ Si hmōi aliquod mãdauit filijs ſuis diſcipu
lis·ſeruis·vel laborantibus facē ſine neceſſitate
peccauit mortaliter ipſe mandans ſimiliter ⁊ exe
quens ·Si tamen mandans vel magr̄ vel patro
nus nō habet neceſſitatem·ſʒ ipſe ſeruus diſcipu
lus vel laborãs habet neceſſitatem·qꝛ aliter viue
re non poſſet·⁊ ſic non obedit mandãti ſibi·ne hu
iuſmodi opus faciat hijs diebus·ſed laborat ꝓ
aliquo tempore ī exercitio artis illius ⁊ aliud exē
citium facere neſcit·videtur excuſari·Nam ſi ī ob
ſequium pauperum perſonarum eccliarum paup
cularum·aliquid laborarē licet diebus feſtiuis ſm̄
ꝙ doctores dicunt·quare non magis talis racōe
ſue ſuſtentacōnis in neceſſitate aliquid laborare
poſſet·Tuciꝰ tamen eſſet aliã artē eligere qua ſe
melius queſtuare poſſet ¶ Si in hijs diebus pro
ſe vel pro alio placitauit·niſi forte in cauſa miſe
rabilium perſonarum·¶ Si in dictis diebus iura
mētum preſtitit·vel exegit·n̄ pro pace vel fide vel
obedientia vel fama:quia alias non liceret·¶ Si
talibus diebus aliquem ad mortem·vel ad penã
iudicauit·quod non licet. ¶ Si macellarius

in die feſto carnes crudas vendidit: quia nec
vendere nec emere licet· niſi qn̄ in eſtate plura fe
ſta continua occurunt· tūc eni licꝫ· ſi alias obſer
uari nō poſſent ut ſup̄ · Licꝫ etiā macellarios vł
alios carnes in die feſto coquere et prepare· ut
illas tunc vendat· ſi prius non poterat prepare
aut preparatas ſeruare · ¶ Si tabernarius hijs
diebus tabernam an̄ horam terciarū apuit vł ſi
ibi tenuit hijs diebus inſtrumenta ludendi· vel
inde non repulit ebrios· luſores· blaſphemos· et
hmōi · ¶ Si mercator hijs diebꝫ ſuas mercimun
culas vēdidit prope ecc̄iam· vbi feſtum occurrit
vel forte quod peius eſt ī ecc̄ia· ꝓphanādo locum
ſacrum· ¶ Si hijs diebus attulit vel afferri fecit
aut mandauit cum beſtijs vel alijs pſalmas bla
dorum· vel aliarū rerū: quia tam p̄cipiens q̄ꝫ exe
quēs eſt in culpa mortali· niſi in mag̃ nc̄citate
hoc fieret ¶ Si hijs diebus cōpulſus ab officiali
vel dn̄o laborauit: quia tam p̄cipiēs q̄ꝫ exequēs
mo̾taliter peccat· n̄ ex nc̄citate guerre ⁊ huiuſmōi
hoc fieret· quia tūc ambo excuſātur · Si vero ſine
iuſta nc̄citate in precipiēte· ⁊ nō ſine iuſto metu
ī obediēte: tūc obediēs excuſatur ſed non preci
piēs· Si vectigal portauit hijs diebus merces ā
perſonas· aut alimenta ad loca lōga vel ēmota
quia quieſcere debet ī feſto· niſi ex mag̃ nc̄citate
cogatur· ¶ Si viator vel curſor talibus diebus

itineravit. quia non debet niſi propter magnam neceſſitatem. ¶ Si aromatarius ſeu apotecarius hijs diebus tenuit apotecam apertã vel vendidit aliquid de apoteca. niſi vrgente neceſſitate infir morum quibus aliter ſubueniri non poteſt. ſed propter hoc non debet apertas apothecas tenere ¶ Si barbitonſor de nocte feſti. vel de die. artem ſuam exercuit. et ſic cauſam preſtitit laſciuie ali cuius qui ut politior appareat. radi vult in mane feſti quandoqꝫ. quod mortale videtur. ¶ Si ferra tores animalium talibus diebus laborauerunt quia non licet niſi vrgente magna neceſſitate eo rum quibus ſeruiunt. ¶ Si ſartor vel ſutor veſti mentorũm. quia promiſit quod implere non po teſt ſine feſti violacõne. ut promiſſa ſeruaret la borauit in nocte vel die feſti vel alios fecit laborarẽ quia peccauit promittendo tali intencõne. et plꝰ peccauit ſeruando taliter promiſſa. ¶ Item ſi in mane feſti totaliter ſe occupauit in induendo no uas veſtes. dimittendo miſſam. vel predicacõeꝫ propter hoc. ¶ Si molendinarius moluerit: quia non debet ¶ Si lanifex lauit lanam prope fe ſtum ex cupiditate prouidens. ut in die feſto illã extendat ad ſolem. quia non licet. ¶ Si extendit pannos in die feſto in tiratorijs. quia non licet. ¶ Si tinctoẽs lane ⁊ pãnorum diebus feſtiuis ma xime in tincturã granati laborauerunt. qꝛ non licꝫ

niſi timerēt piculum magnī dampni in tali tinctu
ra. ¶ Item ſi tunc ſtuduit inq̄ntū potuit audire
miſſam ⁊ dei verbum ut debꝫ. ¶ Itē ſi tūc quātū
potuit preuidit ut feſtum celebraret et ſcīficaret
bonis opibus ut debet. ¶ Si mercator vel alius
artifex in die vel nocte feſti cum ſuis conſocijs ā
laboratoribus aut agricolis fecit rationem: quia
non licet. ¶ Si illis diebus numerauit aīalia ab
animalibꝫ ⁊ ſcripſit in quintno mercantie. ¶ Si
notarius illis diebus fecit inſtrumēta aliquoꝝ
cōtractuum: qꝛ non licet. niſi ex magna necītate
vel ſuadente pietate. ⁊ pace. ⁊ huiuſmōi ¶ Si ſcri
ptor in feſto ſcripſit pro precio: quia nō licꝫ. niſi
ſcolaribus tpate ſuos ſermoēs aut lectioēs āno
tare ⁊ ſimilia pua. dūmodo tñ ſine p̄cio fiat. Non
etiam licet hijs diebꝫ nimis inſiſtē ꝓprie ſcriptu
re. ¶ Si ſcolaris in feſto. neglecta miſſa ⁊ alijs
diuinis actibus. diſputacōnes ſuas ordinauit. aut
exeuīt in mane ſolemnis diei: qꝛ non licet. ¶ Si
conſiliarius ſe aggregat conſilio in mane diei fe
ſti. omiſſa miſſa: quia non licꝫ niſi fieret ex mag̃
necītate. aut pietate. ¶ Si in die feſto conduxit
operarios. faciendo pactum cū eis: quia nō licꝫ vel
ſi diſtulit ſoluere ſallariū vel mercedē operarijs qꝛ
non debet ſeruare ſolucōnem vſqꝫ ad diē feſtū. ſꝫ
āte vel poſt cū indiguerit p̄ſtare. Cū leuitici. 19.
ſcriptum eſt. non morabitur opus mercenarij

tui apud te vſq; mane ¶ Si in die feſto ſuos debitores requiſiuit·vel debita exegit·quia non licet. ¶ Si ſciēter ſibi pauit occaſionem laborandi in die feſto:quia non licet. ¶ Si in die feſto fecit ſerta·coronas aut ſimiles vanitates·quia nō licet. ¶ Si vacauit piſcacōni·venacōni.aucupacōni·aut aliis ſimilibus. ¶ Si in eccleſia loquēdo & alium ſtrepitum faciēdo interrupit ſiue impediuit diuinum offitium ſiue dei verbum. ¶ Si mulier in eccleſia velatum caput non habuit·quia tenetur ¶ Si non orauit mente attēta·quia ad hoc conari debet·ut i feſtis adminus mēs a terrenis ſeparata oracōnis tpe·libē deum oret. ¶ Si diuino offitio dum potuit non interfuit.et ſi diuinū offitiū deuote et attente non audiuit cum reuerētia·et honore. ¶ Si ſtando ad officium magis delectatus eſt voce cantancium vel organorum ſono·q̄ verbis et meditacōnibus ſacris. ¶ Si diebus feſtiuis verbum dei·vel diuina offitia cum tedio audiuit et non libenter interfuit:quia modicum ſibi profuit ¶ Tenet enim quilibet criſtianus miſſam integram audire attēto et deuoto corde·et cum euāgelium legitur:pedeſter ſtare et aduertere·et cū ihesu nomen nominatur: genu flectere·ſeu inclinare. ¶ Si vidua tamquam deſperata ex morte ſui viri per annum vel menſem ſine miſſa i domo recluſa permanſit:q mortaliter peccauit

¶ Si in die feſto retinuit in domo filias nubiles aut filios vel etiam famulos ſeu famulas ꝓpter quācunq; cauſam ne miſſaʒ audierint· qꝫ a mōrli culpa excuſari non valent. ¶ Si miſſam obmiſit ex contemptu vel cupidine lucrādi vel itinerādi vel cauſa eundi ad ſolatia vel cōuiuia vel ex negligētia· vel ex ignorātia craſſa: qꝫ mōrlit̄ peccauit tociens quotiens dimiſit ex ſimili cauſa ¶ Si pbr ſcienter dimiſit miſſam propriā pro peculiai: ex de ce· miſ· c· 2· ¶ Si vero ſimplex eſt perſona et ex ſimplicitate hoc fecit: excuſari videtur. ¶ Si in die feſto audiuit miſſam in ali ena perrochia ſine licentia ſui paſtoris. ¶ Adimittentes autem miſſam ꝓpter infirmitatem vel ex tali occupacōe quam euitare non poſſunt neq; dimittē· vt ſerui re infirmo· excubare in caſtris. et ſimilia. que ex iuſta cauſa procedunt excuſantur ¶ Puelle etiā que a parētibus dimittūtur videtur excuſari· nō autē eūtes ad coreas· vel vidue q manēt clauſe in domo de quibus· ſ· ſ· A· ab hoc iam dicto ———16·

¶ De quarto pcepto ſcʒ. Honora parentes

Et primo ſi pntibʒ nō obediuit in licitis et honeſtis qūtum cūq; etiā paruis: qd mōrle eſt. Sec9 tamē ſi ex negligētia et in rebus nō multi ponderis. ¶ Si non reuerēter ſe habuit in alloqūdo et aſſurgendo. ſ; contendit et locutus eſt dure cum eis. vel prouocauit eos